

Motion till riksdagen 2019/20:3259

av **Martin Adahl m.fl. (C)**

Arbetsmarknad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna kring utstationering och återinföra regelverket så som det var utformat i den s.k. lex Laval och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över konflikträtten för att anpassa den till dagens arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur en bättre proportionalitet kan nås i förfackförbunds möjligheter att vidta stridsåtgärder mot mindre företag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att effektivisera dagens olika anställningsstöd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att reformera och förstärka jobbstimulansen i försörjningsstödet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra arbetsmiljön på svenska arbetsplatser genom ökat fokus på stöd till arbetsgivarnas arbetsmiljöarbete och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsammans med arbetsmarknadens parter skapa förutsättningar för att bryta deltidsnormen för kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra det enklare att säga upp personer som begår sexuella övergrepp eller trakasserar sina kollegor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Reformer för att fler ska komma in på arbetsmarknaden

Sverige är i stort behov av strukturreformer för att utsatta grupper ska komma in i arbete och minska tudelningen. För vissa grupper och i vissa branscher är den svenska arbetsmarknaden relativt välfungerande. Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet är

högt i en europeisk jämförelse, inte minst bland kvinnor och äldre. Arbetsmarknaden är dock allvarligt tudelad. Arbetslösheten är flera gånger högre för nyanlända och personer med kort utbildning än för inrikes födda och personer med hög utbildning. Sverige har också EU:s lägsta andel jobb utan utbildningskrav, så kallade enkla jobb. Dessa två fenomen – svårigheterna för marginalgrupper att få ett arbete och bristen på enkla jobb – hänger ihop. En hårt reglerad arbetsrätt, höga ingångslöner samt höga skatter gör att de enkla jobben blir färre och gör det svårare för ungdomar och nyanlända att få sitt första jobb. Om inte tudelningen bryts riskerar arbetslösheten att permanentas på oacceptabelt höga nivåer. Sverige behöver ett antal konkreta och ansvarsfulla reformer för att åstadkomma lägre trösklar till arbetsmarknaden och fler jobb utan utbildningskrav.

Därför har omfattande reformer av arbetsmarknaden både vad gäller ingångslöner, arbetsrätt, arbetsförmedling, integration av nyanlända och skatteklar på arbete inletts som en del i samarbetet mellan Centerpartiet, Liberalerna och regeringen. Utöver dessa reformer behövs dock ytterligare insatser för att minska tudelningen och förbättra arbetsmarknadens funktionssätt.

Färre och enklare subventionerade anställningar

Trots flera reformer har staten fortfarande en bred flora av anställningsstöd varav flera, i utvärderingar, visat sig mycket ineffektiva. För att effektivisera systemet bör antalet stödformer minska och reglerna för de individuella stödformerna förenklas, med fokus på att den mest effektiva formen av stöd, nystartsjobben, utvecklas och ersätter andra mindre effektiva stöd, med undantag för de stöd som berör personer med funktionsvariation.

Ökad jobbstimulans i det ekonomiska biståndet

Många långtidsarbetslösa får sin försörjning genom ekonomiskt bistånd, tidigare kallat socialbidrag. Tyvärr är det ekonomiska biståndet utformat på ett sätt så att människor alltför lätt fastnar i det för att det i många fall inte är lönsamt att börja arbeta. Alliansen införde i regeringsställning en så kallad jobbstimulans i det ekonomiska biståndet. Tyvärr har denna reform visat sig vara otillräcklig då den används av mycket få personer, vilket inte heller är förvånande när den extra inkomsten är så liten. Centerpartiet har därför föreslagit att jobbstimulansen ska fördubblas till 50 procent av försörjningsstödet. Dessutom ska handläggare ha skyldighet att informera om möjligheterna och de ekonomiska fördelarna med jobbstimulansen. Frågan om hur jobbstimulansen kan utvecklas bör därför utredas.

Konflikträtt med rimlighet och proportionalitet

Många av regelverken på dagens arbetsmarknad skrevs för decennier sedan i en tid när de största företagen stod för jobben och är inte längre anpassade för dagens arbetsmarknad och näringsliv. Numera är det små och växande företag som i allt högre grad står för jobbskapandet. Stora företag har, och kommer fortsätta att ha, en mycket viktig roll att spela i svensk ekonomi. Men dagens arbetsmarknadsregler hindrar framväxten av morgondagens jobb. Vi riskerar i längden Sveriges internationella konkurrenskraft. På

många platser är dessutom de små och växande företagen avgörande för näringslivets återväxt och den lokala arbetsmarknaden.

Konflikträtten behöver därför genomgå en större översyn i syfte att skapa en bättre balans mellan arbetsmarknadens parter och ekonomin och samhället i övrigt. Exempelvis kan idag fackförbund vidta stridsåtgärder mot små företag även om de anställda där själva inte har någon konflikt med arbetsgivaren. Sådana strider handlar sällan om att fackmedlemmar drabbats av orimliga villkor eller vägrats skälig lön, utan att den mix av villkor som anställda och arbetsgivare enats om är en annan än den facket föreskriver centralt. Godtycket i att blockera mindre företag måste bytas mot respekt för de anställdas egna önskemål. Det måste finnas en proportionalitetsregel mellan vad facket försöker uppnå med sina stridsåtgärder och den skada det lilla företaget eller samhällsekonomin utsätts för.

Lex Laval bör återinföras

Möjligheten för svenska företag att ha anställda utstationerade i andra EU-länder och tillgången till utstationerad arbetskraft i Sverige är viktig för svensk ekonomisk konkurrenskraft och tillväxtpöjligheter, och en del av den arbetskraftsrörligheten inom EU som Sverige värnar. Utstationeringen skapar möjlighet att dra maximal nytta av yrkeskompetens mellan länder i EU, till gagn för de olika medlemsländernas välfärd.

Denna möjlighet till utstationering, i kombination med rimliga och likvärdiga lönevillkor, tryggades genom utstationeringslagen kallad lex Laval. Lex Laval krävde minimivillkor enligt svenska kollektivavtal men tryggade att stridsåtgärder inte fick vidtas om arbetsgivaren kunde visa att arbetstagarna redan hade villkor som var minst lika förmånliga som minimivillkoren i ett svenskt centralt branschavtal. De omfattande förändringarna 2017 i denna lag i syfte att försvaga den, har skapat en osäkerhet om villkoren och en ökad godtycklighet i rätten att ta till stridsåtgärder mot enskilda företag med utstationerad personal, vilket i praktiken i vissa fall kan sätta möjligheterna till att använda utstationerad personal ur spel. Det är i praktiken ofta svårt veta vilka villkor som ska följas för utstationerade för att undvika stridsåtgärder, eftersom fackföreningarna ofta underlåter att skicka in relevanta kollektivavtalsvillkor till Arbetsmiljöverket enligt det nya regelverket. Bevisbördan hamnar på ett orimligt sett på de utstationerande företagen. Det nya regelverket går emot andan, om inte även bokstaven, i EU-utstationeringsdirektiv.

Detta samtidigt som det råder stor arbetskraftsbrist inom flera yrken där utstationering är vanligt, och samtidigt som andra EU-länder försöker begränsa möjligheterna till utstationering, vilket drabbar svenska företag.

Lex Laval i sin ursprungliga utformning bör därför snarast återinföras för att skapa en trygghet och tydlighet om att utstationering enligt minst minimivillkor i svenska kollektivavtal ska vara möjligt i Sverige, och att Sverige står fast vid arbetskraftsrörligheten inom EU.

Underlätta småföretags arbete för en bättre arbetsmiljö

Arbetsmiljön på svenska arbetsplatser står sig väl internationellt med en positiv utveckling. Dock ökar arbetsolyckorna och sedan flera år har anmälningarna av arbetsjukdomar bland kvinnor till följd av organisatoriska och sociala problem ökat.

Det behövs specifika satsningar på bättre förutsättningar för arbetsgivare att bedriva ett förebyggande arbetsmiljöarbete. I satsningarna behövs ett speciellt fokus på små företag, eftersom de har mer begränsade resurser än stora företag. Satsningarna kan innebära kunskapsspridning, rådgivning eller bättre verktyg för att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom är det av största vikt att förenkla regelverket, vilket kan innebära att vissa krav på arbetsmiljöområdet inte gäller lika för stora som små företag utan anpassas för att på bästa sätt säkra arbetsmiljöresultatet. En förbättrad arbetsmiljö för kvinnor är en viktig del i att minska sjukfrånvaron – inte minst i ljuset av det ovan nämnda ökade antalet arbetssjukdomar.

Stärkt jämställdhet

En kvinna förväntas av många arbetsgivare att stanna hemma mer, oavsett om hon får barn eller ej. En man förväntas i större utsträckning prioritera jobb framför barn. Att män i snitt tjänar mer över livet än kvinnor, beror inte bara på löneskillnader utan även på mängd arbetad tid, vilket påverkas av bland annat föräldraledighet, vab, deltidsarbete, bransch, karriär och sjukskrivning. Deltidsarbete försvårar karriär och löneutveckling. Deltidsnormen är ett problem för många kvinnor och förvärras delvis av en inflexibel barnomsorg. Centerpartiet vill arbeta för att deltidsnormen för kvinnor på arbetsmarknaden bryts, bland annat genom att se över hur arbetsmarknadens parter kan skapa rätt förutsättningar för fler att arbeta heltid. Vi vill även värna och se över möjligheterna att vidareutveckla barnomsorgspengen så att familjer ska kunna välja förskola inom rimligt avstånd, vilket ibland är utanför hemkommunens gränser.

Under #metoo tydliggjordes att tjejer och kvinnor alltid har blivit utsatta för sexuella trakasserier och sexuella övergrepp. Många fler förstod hur utbredd detta problem är i vårt samhälle. Samhället måste visa att vi agerar för att stoppa kränkningarna, övergreppen, maktmissbruket och den tystnadskultur som gör detta möjligt. Centerpartiet har förslag för att såväl underlätta arbetet med att förändra attityder, som att ge ökade resurser till information och stöd, samt skärpa straffen för den som begår ett sexualbrott. Centerpartiet vill bland annat göra det enklare att säga upp personer som begår sexuella övergrepp eller trakasserar sina kollegor.

Martin Adahl (C)

Alireza Akhondi (C)

Annika Qarlsson (C)